

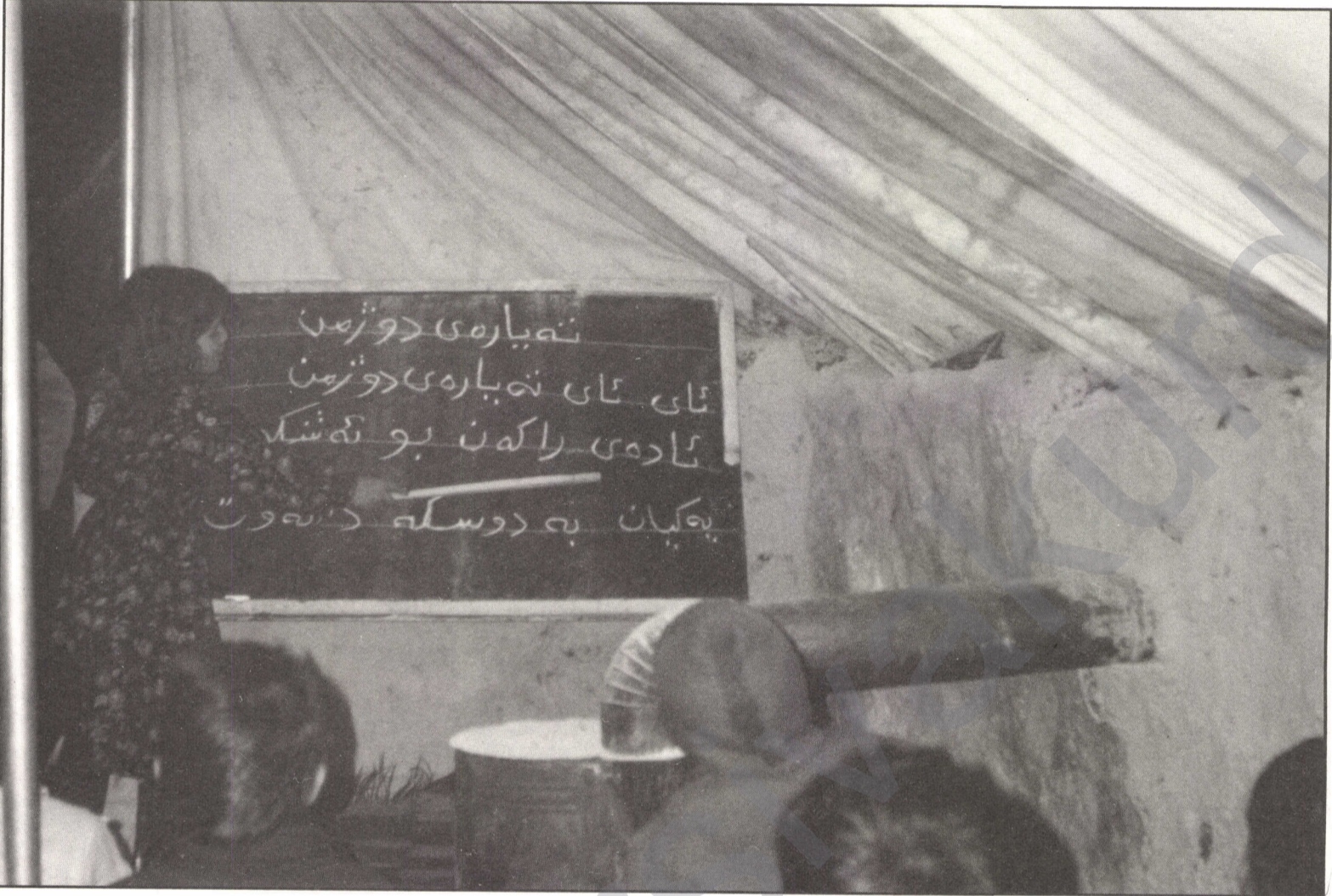
ARMANC
Ji mehê
carekê
dertê
Hejmar: 101
Sibat
1990
Buha: 10 Skr.
3 DM

Armananc

ARMANC
Monthly
Kurdish
Magazine
No: 101
February
1990
Price: 10 Skr.
3 DM

SERXWEBÛN DEMOKRASÎ SOSYALÎZM

Li Mêrdînê Mektebên Kurdî

Mamoste Hikmet Hîrorî: "Pêçebûnên me kêm in; tiştê nîne, ne pirtûk, ne qelem, ne defter ne jî cîh. Zarok gelek in û çadir piçûk in. Zarok li erdê, li ser betaniyan rûdinên. Çadir bi agirê sobê germ nabin. Daxwaza me jî birayên me yên Kurd, yên li Ewrûpayê ew e ku ji me re qelem, defter û eger hebin pirtûkên Kurdî bihinêrin. Eger hinartina van tiştan zahmet bit, ew dikarin pera birêkin ku em ji vir bikirin."

Nûçeya wê di rûpela 2'an de

"Teyareyî dujmin, Ay ay teyareyî dujmin..!"

Ji 16 dawayên berpirsiyarê Medya Guneşî dawek xelas bû:

6 sal û 3 meh ceza, cezayên din jî li pê ne !

Piştî 12 sal û 6 meh cezakirina xwediye kovara Medya Guneşî Cemal Ozçelik îcar jî Mahkema

Ewlekariya Dewletê a Stenbolê di 12'ê Sibatê de 6 sal û 3 meh ceza da berpirsiyarê kovarê Yakûp Ka

rademîr. Ceza jî nivîsa hejmarê 5'an ku bi navê "12 Eylûl Dosyasî" (Dosya 12'ê Îlonê) jî alî nivîskarê kovarê Behram Arda ve hatibû nivîsandin, hat dayin. Ji xeynî wê cazeyî hîn 15 dawayên Yakûp Karademîr hene ku jî van 6'ê wan di Mahkema Ewlekariya Dewletê (DGM) û 9'ê wan jî di Mahkema Asliyê de ne. DGM li dawên 141, 142 û Mahkema Asliyê jî li qanûna 2932 ku zimanê Kurdî qedexa kiriye, dinêre. Piştî ku ev dawek xelas bibin wê Y. Karademîr bi sed salan ceza bistîne.

Awûqata Yakûp Karademîr Eren Keskîn li ser cezakirina Yakûp Karademîr got ku "Êdî ezê hew di mahkemê de mudafa muwekilê xwe bikim, piştî ku ceza li Yargitayê (Mahkema bilind) jî hat testîqkirin, ezê muracatî Komsiyona Mafê Însanî ya Awrûpayê bikim."

Awûqata Yakûp Karademîr Eren Keskîn: "Ezê muracatî Komsiyona Mafê Însanî ya Awrûpayê bikim."

Li ser çanda Kurd Konferansek navnetewî

Di 23, 24 û 25'ê Adarê de li Îtalyayê li bajarê Floransa wê konferansek navnetewî li ser çanda Kurd bê çêkirin. Konferans jî aliyê belediya Floransayê tê organizêkirin. Ji bo konferansê gelek pisporên biyanî û yên Kurd hatine vexwendin. Tevger û Cepha Kurdistanê Iraqê jî di nav wan kes û rêxistinên de ne ku hatine vexwendin. Roja pêşî ya konferansê wê li ser rewşa Kurdistanê ya siyasî be. Roja duemîn û sêemîn jî wê li ser çand û tarîxa Kurdistanê be.

Bavê Nazê
Kî ji devê de ketiye û hop-hop jê tê ?
rûpel: 3

Ferhad Çeleng
Di rewşa îroyîn de jî di têkoşinê de wezîfeyên netewî û çinî bi hevûdû ve girêdayî ne
rûpel: 4

Rojeva Mehe

Dersên ji welatên sosyalîst û tecrubên Nîkaraguayê

Di hilbijartinên Nîkaraguayê de Cepha Sandînist û serokê wê li hember tifaqa muxalefê ku DYA li piştê bû wenda kir. Tevgera ku bi şoreşek şerê çekdarî hatibû ser hukum, piştî 11 salan divê bi hilbijartinê, seroktiya welêt îxe destê muxalefê.

Helbet bi îdareguherîna encama hilbijartinê meriv nikare bêje ku şoreş û qazancên şoreşê tek çûn. Çimkî rehên şoreşê di welatê de di warê aborî, civakî, siyasî û kulturî de kûr xwe hera erdê dane, ne hêsan e ku bi guhertinek neîca hilbijartinê ji kokê de bîn hilçinîn. Lê dîsa jî neîca vê hilbijartinê, di warê navnetewî de gelek bal kişand ser xwe û dibe sedemên gelek munaqeshan. Her kesekî şoreşger, welatparêz, azadîxwaz û pêşkeftîxwaz wê pirsê ji xwe dike ku gelo çawa bû ku piraniya dengdayên Nîkaraguayê, dengê xwe nedan nîminendên şoreş û azadiya Nîkaraguayê, lê dan mutefikên Amerîkayê.

Helbet em bi dîrûdirêjî nizanin ka gelo ew xusûsiyetên taybetî yên civaka Nîkaraguayê û yên siyaseta Sandînistan çî bûn ku rê li ber windakirîna hilbijartinê vê cephe vekirin, lê hin xusûsiyet hene ku çî rast û çî jî çep hemû cihan hay jê heye ku bûn sedemên esasî yên encama vê hilbijartinê; ew jî ew şerê çekdariyê 11 salan e ku DYA bi riya Kontrayên xwefiroş li dijî gelê Nîkaraguayê dimeşîne. Ne ew tenê, wê amargoya aborî ya ku Amerîka, ev 11 sal in li hember vî gelî li dar xistiye, aboriya welat serûbinî hev kiriye. Gelê Nîkaraguayê bi salan li dijî diktatoriya Somoza şer kir, ew jî ser hukum xist ku bibe xwediyê serbestî û azadiya xwe, ji kedxwîrî, zordarî û bêrûmetiyê xelas bibe, bigihîje aşû û aramiyê. Lê hê ber xwe nedî Amerîkayê bi wasitên çekdarî, aborî, siyasî û diplomaşî şerekî giran li wan rakir. Di van 11 salan de 30 hezar kes hatin kuştin. Sinaiya Nîkaraguayê tek çû, çandîni jî berê xerabûr bû. Buhayî, bêkarî û birçibûniyê bîhn li xelkê çikand. Bilindbûna enflasyonê, sala par gîhaşt %35 hezaran, îsal gîhaşt %18 hezaran. Êdî taqet, sebr û tehamula xelkê ji ber şer û birçibûnî, tune yî û bêkariyê nemabû. Xelkê bi vê hêviyê dengê xwe dan muxalefê ku belkî piçekî bîhna xwe vedin. Ji alî din di dema propaganda hilbijartinê de, tê xwiyakirin ku Amerîkayê gelek alîkariya peran jî bi muxalefê re kir.

Tevî ku Cepha Sandînist di hilbijartinan de wînda kir jî, Danîel Ortega di beyana xwe ya piştî hilbijartinê de da diyarkirin ku pêkhatina hilbijartinê serbest bi xwe zafereku nû ye ji bo Sandînistan. Helbet ev peyva han ne bes ji bo moralbilindkirina afgîrên Sandînistan e, para rastiyek muhîm jî di vê de heye. Çimkî Sandînistan û gelê Nîkaraguayê hin di destpêkê de ji bo azadî û serbestiya civakê şer kiribûn û xwîna xwe rijandibûn. Nexwe divê ev azadî bihata bicîkirin, wek hin derên din nedibû ku bi navê îdealên mezî diktatoriya kêmasiyekê bihata lidarxistin. Ji alî din ve, para zaferê di wî %40,8 e dangan de jî heye. Mana wê ew e ku nêzî her jî du kesan kesekî, tevî wê rewşa dijwar a welat û kampanya emperyalîzmê jî dengên xwe dan Sandînistan. Li hember hêzek wiha ne hêsa ye ku hêzên kevneperest û emperyalîst civakê ji azadî û demokarsiyê bêpar bihêlin, di nav lepên xwe de bigevizînin.

Lê li alî din vê hilbijartinê û rewşa Nîkaraguayê ya 11 salan da diyarkirin ku, xetera emperyalîzmê û daxwaza wê ya hegemonya li ser gelên cîhanê, ne xeterek piçûk e, gelek û gelek jî mezî e. Şerê serxwebûnê, azadî, demokrasi û sosyalîzmê, nabe ku hişyariya xwe ya li ser hegemonyayî, diktatorî û kedxwîriya emperyalîzmê û sermiyandariyê sist bike. Demokrasi, azadî û sosyalîzm bê vê kulek e. Çimkî ev wezîfe him ya netewî û him jî ya navnetewî ye.

Eger em ders û îbretên ji welatên sosyalîst û tecrubên ji Nîkaraguayê karibin bighinin hev û perspektîf û prensîbên xwe bi wan ava bikin, emê pirtir nêzî serkeftinê bibin. Lê ku em yekalî xwe bispêrin her yekê jî wan bivê nevê îtkoşîna me wê kulek be.

Li Mêrdînê Mektebên Kurdî

□ **F. Hirorî**

Tevî tehdît, gef û berlêgirtinên hukûmeta Tirkîyê jî li kampa Mêrdînê, Kurdên penaber(multecî) bi îmkânên xwe û alîkariya Kurdên Diyarbekir, Mêrdîn, Kiziltepe û bajarên din xwendegên Kurdî vekirin. Di xwendegehan de 2300 zarok dixwînin, 55 keç û lawên Kurd mamostatiyê dikin. Berî niha Kurdên penaber yên li Diyarbekirê daxwaza vekirina xwendegên Kurdî kiribûn, lê hukûmeta Tirkîyê bi tundî li dijî vê daxwazê rawestiyabû û ji wan xwestibû ku ew zarokên xwe bişînin mektebên Tirkî.

Penaberên Kurd, yên li bajarê Mêrdînê, wek yên li bajarên din, ji bo jiyaneke însanî li ser tîkoşîna xwe berdewam in. Wek tê zanîn heta îro jî Tirkîyê piştî xwe daye hemî daxwazên wan yên ji bo başkirina jiyana wan. Lê Kurdên di kampan de li ber xwe didin. Yek ji awayên vê berxwedanê di destpêka meha yekê ya vê salê de tevî pêşlêgirtin û tehdîdên hukûmeta Tirkî jî bi ser ket û panaberên li Mêrdînê bi hebûn û îmkaniyetên xwe yên sînokirî û bi alîkariya xelkê Diyarbekir, Mêrdîn, Kiziltepe û Kurdên din, li kampa Mêrdînê xwendegên Kurdî vekirin. 55 keç û lawên Kurd ên mamoste, yan yên ku xwendina bilind xilas kirine, di mekteban de mamostetiye dikin. Di hemû mekteban de sinifên 1, 2 û 3 hene û 2300 zarokên Kurd lê dixwînin.

Mektebên me çadirên me ne

Mamostê mektaba Kurdî Ezîz Maltî li ser rewşa mekteban weha dibêje: "mektebên me çadirên me ne. Materyalên me kêman in. Berî her tiştî pirtûkên bi Kurdî nînin. Qelem, defter û tiştên din jî bi îmkaniyetên me bixwe û harîkariya Kurdên Tirkîyê ten peyda kirin."

Mamosteyekî din; Hikmet Hirorî jî qala kêmanîyetan dike: "Pêçebûnên me kêman in; tiştêk nîne, ne pirtûk, ne qelem, ne defter ne jî çih. Zarok gelek in û çadir piçûk in. Zarok li erdê, li ser betaniyan rûdînin. Çadir bi agirê sobê germ nabin.

Xwendingeha Paşerojê

Daxwaza me ji birayên me yên Kurd, yên li Ewrûpayê ew e ku ji me re qelem, defter û eger hebin pirtûkên Kurdî bihinêrin. Eger hinartina van tiştan zahmet be, ew dikarin pera birêkin ku em ji vir bîkin."

"Mamo ji min re qelemên rengîn bîne"

Ne tenê mamosta, lê zarok jî bi nebûna qelem û deftera dihesin. Dema ez li mektebê (çadir) bi mamostayan re dipeyivim, keçeke 9-10 salî nêzîkî min bû û got: "Mamo cara dî ji min re qelemên rengîn bîne!"

Aliyekî din ye meselê: Tehdît

Mamosteyekî din çelî aliyekî din ye mesela mekteban dike: "Ya rastî ew e ku em ji pîlanên Seddam û ji yên Tirka ditîrsin. Em dizanin ku ji roja pêşî heta îro Iraq û Tirkîyê pîlana li ser me digerin. Bêguman bi taybetî Tirkîyê ji vekirina xwendegên Kurdî gelek aciz e. Li Diyarbekirê nehîştin ev daxwaza Kurdên penaber biçe serî. Vêca xwendegha deyne layekê, Tirkîyê naxwaze em li vira bimînin. Iraq dixwaze bi çî rê be, me bibe Iraqê ku dîmahîka vî tiştî jî bo me hemiya mirin e. Em hêsta di çadiran de ne, mafê pen-

abertiye nedane me, bi tundî xebatê dikin ku peywendiyên me û birayên me Kurdên Tirkîyê bibirin.... Nahêlin em biçin nav bajarên, nahêlin em kar bikin. Vêca îro jî bi riya ceşîkên wek Bahaddîn Ahmed, Xazî Ertoşî, Adil Begê Berwarî, Mihemed Mecîd, Selman Xurşo mihawelê dikin ku bi riya eşîr-eşîrekanê û bi gef û tehdîdan me vegezinin Iraqê. Ev kesên hene gelek cara hatine vira û gelek cara jî ji Dihok û Zaxoyê telefona dikin, waliyê Mêrdînê Ehmed Newroz her car diçe Zaxo û têt. Piştî çûna xwe ya dumahîkê (21.02.1990) hê ew li Zaxo bû, qeymeqamê Zaxo ji bo me telefon kir û got: "Bi çî rê be, bi kuştina we be jî, em dê we vegezinin Iraqê, em dizanin kî ne yên ku nahêlin xelk vegere." Paşê waliyê Mêrdînê hat Mêrdînê nav kampê û navên 10 hevalên me û re-gemên çadirên wan nivîsîn. Ev hevalên me jî ev in: Ziravan Kovilî, Ferîq Mayî, Zubeyir Mayî, Cemîl Bêsîfkî, Huseyin Bêsîfkî, Ehmed Kovilî, Rizgar Saleh, Rêving Hirorî, Ebdulla Hirorî û Teyyar Selîm. Mebesta min ji dirêjkirina gotinê ew e ku paşeroja (musteqbela) xwendegên me bi rewşa me ve girêdayî ye. Tirkîya û Iraq ji vekirina van xwendegehan aciz in û harîkariya Kurdan jî gelek girîng e. 2300 zarok in, me tiştêk nîne. Heger birayên me yên Kurd yên li Ewrûpayê harîkariya maddî ji bo me nekin, çêdibit ku xwendegên me ji bê îmkaniyetî jî bêne girtin. Çavên me li riya harîkariyê ye." □

"Mamo ji min re qelemên rengîn bîne"

Redaksiyon: M. Elî, Zinarê Xamo, Hesen Mizgîn, Lewend Firat, Mîrza Bextiyar. Redaktorê berpirsyar: M. Elî Berpirsiyarê beşê Dimilkî: Malmisanij

Adres : Armanc Box: 6004 172 06 Sundbyberg Sweden

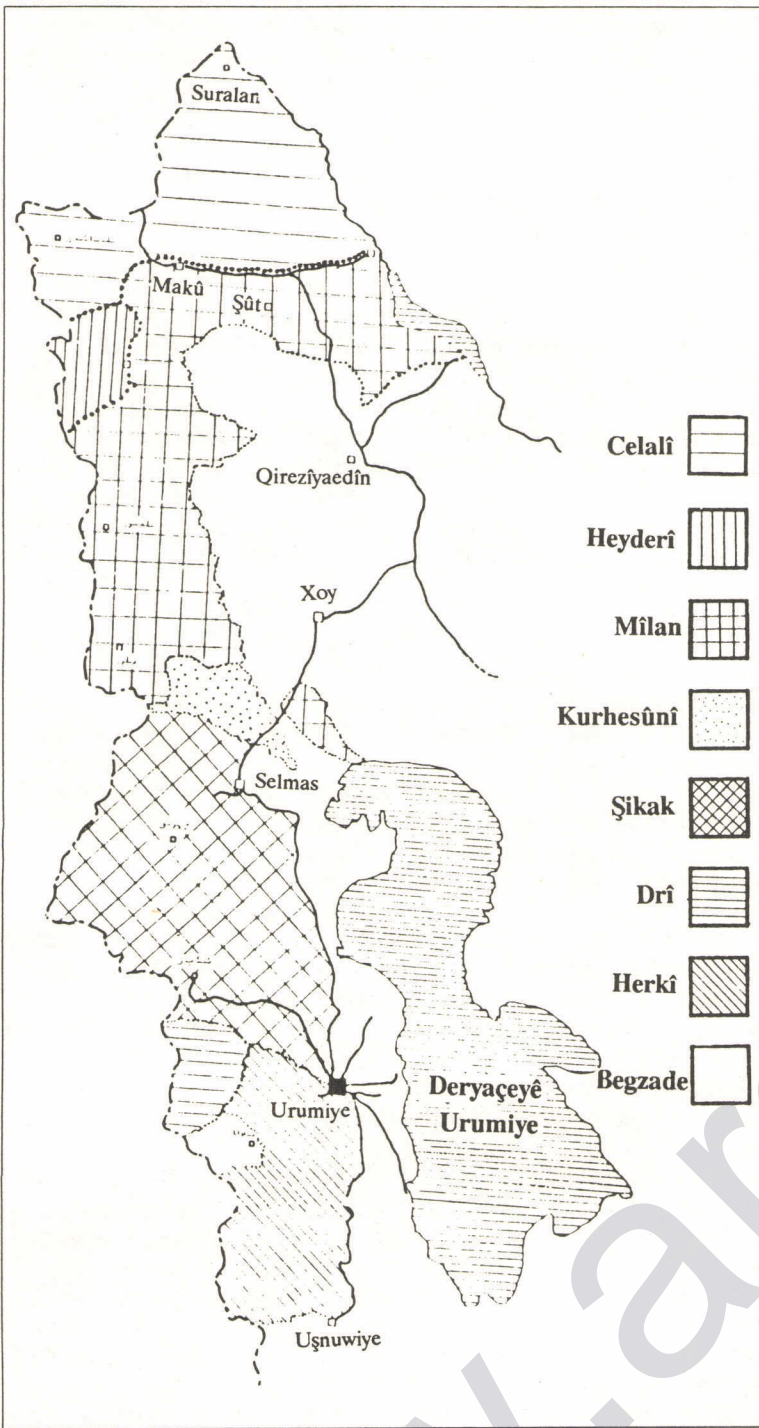
Telex: ATTN ARMANC 11083 TELE KC Telefax: ATTN ARMANC 46-8-801825

Ansvarigutgivare: Kurdiska Demokratiska Arbetar Unionen Postgöro: 50 37 99-9 ISSN: 0348 7385

Êl û Malbatê Kurd li Azerbeycana Rojava

- 2 -

Perwîz Cîhanî

ketiya Tahir Xan bû. Piştî kuştina Tahir Xan Kurdên vî gundî bere bere kêmbûn û Ecem di dewsa Kurdan de tede bi cih û war bûn. Nehe jî li wê derê ku bexşdarî ye Kurd û Ecem tevihev dijin.

Nehe serokatiya êla Heyderî di destê binemala Tahir Xan de ye. Her wisa ku hate nivîsin êla Heyderî jî ser desta êla mezin a Zilan e û di Îranê da navbenda wan û êla Celalî û taifa Birokî ku ewane jî bi ser êla Zilan ve ne, baş e.

Têbînî: Êla Zilan êleke mezin û navdar a Kurmancê jorîn e ku gelek êl û taifet di li ser vê êlê ne. Ema nehe navê wê êlê hinde nemaye, çun ew tife û êlê ku bi navê Zilan nav û bang bûn, nehe bi xwe bûne êl û her bi navê xwe tene naskirin. Di pêş de êlê Sipkî, Mirdêsî, Kîkî, Heyderî, Celalî û Birokî û hwd. Hemû bi navê êla Zilan dihatin naskirin.

3- Taifa Birokî: Taifa Birokî dibe du desta: Birokî û Qulikî. Her yek jî vana jî dibin çend tife û malbat, wekî Nemirî, Qafqasî, Amoyî, Mexsikî, Xidikî û hwd.

Birokiya niha li Îranê li dorûberê Pûldeşt û Şot û Qereniyê dijin û pişkek zor ji wane koçer in di rêka şerdariyê de derbasiyê dikin.

Di şerê Yekem ê Cîhanê de Biroka jî Urisatê hatine Îranê û jî wê jî çûne Kurdistanê û Tirkîyê û Sûriyê. Nehe jî pişkek zor ji Biroka li wan deran dijin. Hindek jî li Urisatê hene. Serokê taifa Birokî li Îranê nihe Adil Birokî ye. Hecî Cafer û Eloyê Cebar jî serokatiya Qulikî di dest da ne.

Taifa Birokî di tevgera Agrî da rabûne alikariya şoreşvana û li ser qazancê wan şer kirine. Piştî şikesta tevgera Agrî serokê wê taifê, navê taifa Birokiyê Zilan kirin Birokiyê Milan da ku ji aşîta reqetandinê rizgar bibin û nehine sewqirin. Nihe jî navê wê taifê di defterê resmî de bi navê Birokiyê Milan hatiye ragirtin û di pênasikê wan da jî hê Birokiyê Milan têtê nivîsin. Evê hindê, birek jî tûweşkar û ləkoler xelîtine ku bi şaşî ve taifê li ser êla Milan dihejmêrin. Lê wekî hate nivîsin taifa Birokî li ser êla Zilan e.

4- Êla Milan (Mila): Êla Milan êleke serbixwe ya Azarbeycana Rojava ye ku li navçet Poldeşt, Gecelerat, Erezkenar, Şot, Qerenî. Qere Ziyadîn, Sukmenawa,

Qeredere, Elend, Kotol û Lekstanê dijin. Pişka zor a êla Milan koçer e. Ev êla xudanê sinsila eşîretî ya rêk û pêk e ku dibe du desta bi navê Xelika û Mila. Ev herdu deste li ser hev 11 taife ne bi van navan in: 1) Mendolekî 2) Şexikî 3) Dindikî 4) Memikî 5) Omoyî 6) Xozoyî 7) Miroyî 8) Delayî 9) Qurdoyî 10) Keçelî 11) Gulikî.

Êla Mila baştirin terşdarê ustanê ne û baştirin zozan jî di destê wan de ne. Her yek jî taifên êla Milan serokêkî wan heye. Devoka vê êlê binanî devoka Kurmancê qoçanê ye û zarê wan gelekî rengê hev dide (helbet pişkek zor jî vê êlê nihe di nav Kurmancê Qoçanê da hene).

Êla Milan di tevgera Agrî da di pêşda li pişta şoreşvana bûn. Lê paşiyê li dijî wan xebitîn. Di cereyana

Medrûmî jî binanê pişka zor a kurdên Azarbeycanê li rêka teşdarî û werzkariyê dijin.

6- Taifa Şatoyî: Ev taifa paşmayî ye êla mezin a Şatoyî(Şadilû) ye Qoçanê ne, ku di dewra paşahiya Sefewiyan Efşaran da bo Xorasanê hatine reqetandin û koçkirinê. Taifa Şatoyî nihe di nav êla Mila da dijin û xwe li ser êla Mila dihejmêrin.

7- Êla Kurhesûnî: Ev êla li pişka zor a navçet Azarbeycana Rojava bi taybetî li navçet Qerenî, Kela Xoyin, Kotol, dorûberê Selmaz û Urmîyê dijin.

Kurhesûnî du deste ne: Kurhesûniyê Kurd û Kurhesûniyê Ecem. Kurhesûniyê Kurd bi Kurdî û yê Ecem jî bi Ecemkî xeber didin.

Kurhesûnî hemû bînaê pişka zor a Kurdan peyrewê mezhebê Şafî ne.(bi tay-

Teşîrêsen Celaliyan

Komara Mahabadê de jî ev êla hemû li pişta dîmokratê bûn.

Êla Milan gelekî ketiye jêr barê ziman û rê û resim û orf û adetê Ecema û zimanê Ecemî gelekî kar li ser zimanê wan kiriye. Ev yek jî bo vê hindeyê ku ewana cîran û hefsûyê Ecema ne û di gelek gunda da tevî Eceman dijin. Ji %30 devoka êla Milan Ecemî ye.

5- Taifa Medrûmî: Taifa Medrûmî taifeyek piçûk e ku di nav êla Milan da dijin. Pişka zor a malên vê taifê li gundê Axbaş navça Sukmenawa ser bi bajarê Xoyê dijin. Taifa Medrûmî ser bi êla Takorî ne. Êla Takorî jî di navçet Çaldiran û Ozalp a wîlayeta Wanê Kurdistanê Tirkîyê da dijin û ser bi êla mezin a Zilan tene hejmarê. Taifa

betî Kurhesûniyê Ecem ye devrûberê urmîyê)

Êla Kûrhesûnî pişka zor werzkar û terşdar in. Xasma Kurhesûniyê Ecem di navçet da baştirinê werzkaran tene hejmarin.

Berê serokê Kurhesûnî ê Kurd Mexso bû ku li gundê Mexînê navça Kotolê dima. Niha jî serokatiya Kurhesûniyê Kurd di destê wê binemalê da ye. Lê serokê Kurhesûniyê Ecem Hecî Neso bû. Devoka ku Kurhesûniyê Kurd pê xeber didin rengê çî devokên navçet nade. Ev devoka pişka zor diçîte ser bi devoka Bahdînanî li bakura Kurdistanê Iraqê. Gorekî ragihandinê mezinê vê êlê, ev êla jî navçeyêke bi navê Kurhesin ji Kurdistanê Iraqê hatine Îranê. Ev devoka wan jî vê gotinê rast derdixe.

(Dom dike)

2- Êla Heyderî: Ev êla jî wekî hemû êlê Kurdan dibe çend taife û tife û malbat. Êla Heyderî xwedanê sinsila rêk û pêk a eşîretî ye. Ev êla jî wekî êla Celalî li ser desta êla mezin a Zilan tete hejmarê. Di tevgera Agrî da ev êla jî binanî Celaliya li ser qazanca tevgerê kete xebatê û gelekî bi pişta şoreşvanan girt. Lê binanî êla Celalî tûşî aşîta mezin a raqetandinê nebû û nehat sewqkirinê.

Ev êla nihe li navça Qerenî(Siya Çeşme)yê dimînin. Pişka zor a vê êlê jî li Kurdistanê Tirkîyayê li navçet Ebexê û Çaldiranê dimînin. Kurdên Heyderî jî jiyana koçeriyê dest kêşane û niha xerikî terşdarî û werzkariyê ne. Di pêşde serokê êla Heyderî Tahir Xan bû. Tahir Xan bi navê "Mîrpenç" hatibû nasîn. Tahir

Xan di kutasiya dewra Karcariyê û seretaya dewra Pehlewî de çend cara di gel dewleta nawendiya Îranê ketiye şer û cengê. Eqbalû Seltênê (Iqbal'î Seltene) Teymûr Paşa serdarê bi nav û bang ê Makûyê çendîna cara leşker kişandiye ser Mîrpenç ku hemû caran tûşî şikestinê bûye û li ber mîrxasê Mîrpenç helatiye. Dengbêjên Kurd li ser van şeran gelek sitran gotine.

Çun serdarê Makûyê neşîya şikestê bide Tahir Xan, kete find û fêla û pilanek jî bû jî nav birin û şikesta Tehar Xan kêşa û nîveka wî û Huseyn Begê Takurî da alozî çekir û ew herdu berdena şer û cengê ku di vî şerî de Tahir Xan têtê kuştin. Sitrana Sira Qeleniyê di barê vî şerî da ye.

Gundê Qereniyê ku niha şehrekî piçûk e, cihê sero-

Deyîrê ma

Arêkerdax: Malmîsanîj

FATİMA (1)

Êre wo, rojawan o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Êre wo, rojawan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Fati şiya serdê eyniyan o,
Day day, leyro; leyro, leyro.
Fati şiya serdê eyniyan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Cêr o yeno qufley (2) aşikan o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Cêr o yeno qufley aşikan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Ay vernî (3) Husê Aşikan o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Ay verên Husê Aşikan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Hus sitilanê (4) mi ronano.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Hus sitilanê mi ronano.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Çengilê mi gêno radano.
Day day, leyro; leyro, leyro,
Çengilê mi gêno radano.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Mi beno Miyerronî (5) miyano.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Mi beno Miyerronî miyano.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Mi beno Key Mihê Kalan o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Mi beno Key Mihê Kalan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Key Mihê Kalan dikan o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Key Mihê Kalan dikan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Va: "Mi rî dira ki fistananê
îpegano."
Day day, leyro; leyro, leyro.
"Mi rî dira ki fistananê
îpegano."
Day day, leyro; Fatimay mi.

Va: "Fatê, ti roşi serê
sendalîyan o."
Day day, leyro; leyro, leyro.
"Ti roşi serê sendalîyan o."
Day day, leyro; Fatimay mi.

Va: "Hus axay serê
sendalîyan o."
Day day, leyro; leyro, leyro.
"Axay serê sendalîyan o."
Day day, leyro; Fatimay mi.

Çifte por qeyme (6) dano.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Poru çifte qeyme dano.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Mi rî vanî Husê Aşikan o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Mi rî vanî Husê Aşikan o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Serê Sermikîsî (7) buxar (8) o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Binê Sermikîsî buxar o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Hus nêweş biyo, xidar o.
Day day, leyro; leyro, leyro.
Hus nêweş biyo, xidar o.
Day day, leyro; Fatimay mi.

Fat şiya bede (9) diyaro (10).
Day day, leyro; leyro, leyro.
Fat şiya bede diyaro.
Day day, leyro; Fatimay mi.

1 Na deyiñi heway vatişê yew Dêreyî
ijî nusiyaya (Dêrey yew dewa qezayê
Piranî ya).
2 qufle : qifle, ref, cergi
3 vernî : verên, ayo/aya ki vernî di
4 sitil : satil, helke, hilke
5 Miyerron (Miyerran): Yew
nahiyeyê qezayê Palî yo, Dewleta
Tirkiye nameyê Miyerronî bedil-
nawo, kerdo Arıcak.

6 qeyme : qayme
7 Sermikîs : Yew dewa qezayê
Palî ya.
8 buxar : boxar, çaxil, zigar
9 bede : bere, bider, bide
10 diyar : diyar, cor, ser

DİLİM DİLÂN (1)

Dilim, dilim, Dîlan a;
Dilim, dilim, Dîlan.
Dilim, dilim, Dîlan a;
Koçera mi b' heyran.

Lê, dilîma mi vinî biya,
Dilim, dilim, Dîlan.
Lê, dilîma mi vinî biya,
Koçera mi b' heyran.

Ez geyraya, mi nêdiya;
Dilim, dilim, Dîlan.
Ez geyraya, mi nêdiya;
Koçera mi b' heyran.

Mi kerrî (2) ver di diya,
Dilim, dilim, Dîlan.
Mi kerrî ver di diya,
Koçera mi b' heyran.

Kerre hamewo (3) ser da,
Dilim, dilim, Dîlan.
Kerre hamewo ser da,
Koçera mi b' heyran.

Ya kewta, bin di merda;
Dilim, dilim, Dîlan.

Ya kewta, bin di merda;
Koçera mi b' heyran.

Ya şuta, kefen kerda;
Dilim, dilim, Dîlan.
Ya şuta, kefen kerda;
Koçera mi b' heyran.

Teslimê qebri (4) kerda;
Dilim, dilim, Dîlan.
Teslimê qebri kerda,
Koçera mi b' heyran.

Na qebra teng û tarî,
Dilim, dilim, Dîlan.
Na qebra teng û tarî,
Koçera mi b' heyran.

1 Na deyiñi heway vatişê yew
Dêreyîjî nusiyaya (Dêrey yew
dewa qezayê Piranî ya).
2 kerre: zinar, kemer-e
3 hameyiş: ameyîş, ameyîş,
amayîş, ameyîne, amayene,
homeyiş, omeyiş, ûmeyîş
4 qebri : mezêl-e, gor, gorr,
tirbi

HESENÊ PÎREJMANÎ (1)

Lero, lero, lero, lero, lero! (2)
Lero, lero, lero, lero!
Lero, lero, Hesenê mi!
Day êre wo, rojawan o.
Day êre wo, rojawan o.
Yew veng yeno, yew weyn dano.
Yew veng yeno, yew weyn dano.
Ez nêzano ki ayo kam o?

Ma'lim' dewday ma weyn dawo.
Ma'lim' dewday ma weyn dawo.
Lajê Mehmedî ... (?) weyn dawo.
Dayê, maney mi qerfawo. (3)
Dayê, mi xu çokan o dawo.
Dayê mi xu çokan o dawo.
Mi weynday Baw (4) Ehmedî (5) dawo.
Mi weynday Baw Ehmedî dawo.
Va: -Hejê (6) çi yo, çi qewmîyawo?
Va: -Hejê çi yo, çi cirîyawo?
-Ehme, lajê to têl (7) dawo!
-Pito, lajê to têl dawo!

Hesê m' serê Cîhan (8) daro kevnar o
(9).
Binê Cîhan daro kevnar o.
Sêlî (10) Hesê m' eştò kinaro.
Sêlî pitê (11) m' eştò kinaro.
Lero, lero, lero, lero!
Lero, lero, Hesê mi lero!
Day êre wo, rojawan o.
Day êre wo, rojawan o.
Yew veng yeno, yew weyn dano.
Yew veng yeno, yew weyn dano.
Şanê (12) dewday ma weyn dano.
Mi va: -Se biyo, çi qewmîyawo?
Mi va: -Se biyo, çi qewmîyawo?
Çi qewmîyawo, çi cirîyawo?

Heso, serê dewday ma yew bend o.
Binê dewday ma yew bend o.
Ez heş biyo, koyan a mendo.
Ez heş biyo, koyan a mendo.
Heywax lero, lero, lero, lero!
Lero, lero, cahîlê mi!

Hesê m', wevr varaya, zimistan o.
Vewr varaya, zimistan o.
Vewr dawo gilê daran o.
Vewr dawo gilê daran o.
Ne gelan (13) o, ne gêdan (14) o.
Çimê mi mendî bi imbazan o.
Heywax lero, lero, lero, lero!
Heywax, lero, cahîlê mi!

Hese, nişanlî (15) menda keyberan di.
Nişanlî menda key pêran di.
Hesra to menda mi gan di.
Hesra to menda mi gan di.

1 Na deyiñi mergê yew xortê Pîrejmanîjî ser ra
vajiyaya. Mi a zey vatişê yew Dêreyîjî nuşti
(Pîrejman û Dêrey di dewê qezayê Piranî yê).
2 lero : leyro, lêro, lawo, lao, la, lo
3 qerfayiş : qerfîyayîş, qerfîyayîş, qerfîy-
ayîş, qerfeyîş, qurîfayîş, visyayîş
4 baw : bawo, bawî, buw, babî, buabî, bawk,
bak, bakil, ba, pî, pê
5 Baw Ehmed : Namê bawkê Hesî yo.
6 Hejî (Heja Mihî) : Namê maya Hesî yo.
7 têl : teyl, telgraf, telqiraf
8 Cîhan (Cani) : Namê yew qezayê Edena wo
(Tirkî di: Ceyhan).
9 kevnar : verên, keyen, kehen, ke'an; kewir
10 sêl : laser, laşer
11 pit : put, tut, qeçek, qeçek, qic, qicek, qij,
qijek, gede, doman, domon
12 şane : şiwane, şwane, şone, şüne
13 gelan : ameyox, hameyox (Tirkî di: gelen)
14 gêdan : şiyayox, şeyox (Tirkî di: giden)
15 nişanlî : nişankerda, nişankerde

GIDİYONO (1)

Daykê dayê, gidîyono, gidîyono!
Wilay bawo, derdê mi giron o.
Wilay kul daya mi binî caxon (2) o,
Ez tersena kul te de mono.
Daykê korê, -mi va- serê mi dejawo.
Wilay bawo, serê mi dejawo.
Wilay mi serê xwi piştò û ragêrawo,
Wilay mi serê xwi girot nî kerrî ver o nawo.
Wilay mi derdê xwi nî kerrî rî vawo,
Wilay bêwewo kerre helliyawo.
Wilay dar û bire (3) kelimiyawo,
Ellay serîn mi rî lo çî nêvawo.

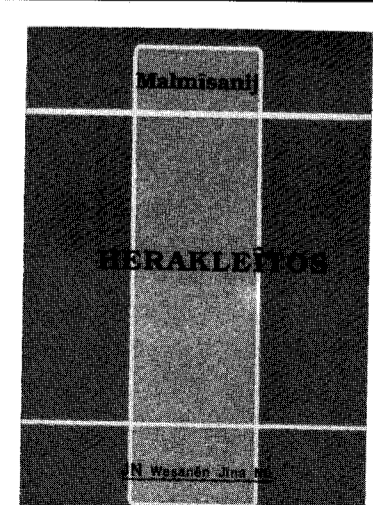
Daykê korê, -mi va- adirî Ellay bikwo key bawkî lo
inî rindono!
Wilay bext û êqbal' ma rî tellî visto feki rayerono.
..... biqedeynî miradono.
Wilay ti nêverdê inî serrono.
Wilay ti biqedeynî dorey aşmon û rujono (4).
Gidîyono, gidîyono, daykê, gidîyono!
Derd û kulê mi 'Elî Werday Heydon o.

Daykê korê, binê hewser (?) lo ma dimon (5) o.
Wilay serê-binê hewser ma dimon o.
Wilay şino serê bonê key Datono,
Şina serê Hewrikê Hewarono.
Nêdar keno (6) tixmey (7) Şiqay Rehmonlîyono.
Vecaw qifley tolazon,
Gelo qomo (8), hey bêrî bewnî, verê (9) kom o!
Wilay pêş û tê miyono.
Wilay toy (10) vonî Osmonlî Aşikon o.
Wilay mi nêzona 'Elî Werday Heydon o.
Daykê, derdê mi giron o.

Daykê korê, wilay mi va binê hewser lo ma dimon o.
Wilay serê-binê hewser ma dimon o.
Wilay 'Elî Werday Heydon gêna
Wilay hewa (11) yeno porr û biskonî mi kay dono,
'Elî heyro, [ti] îno begonmîş nêbenî,
pey ra bewnî beşn û yordimey keynekono.
Daykê, derdê mi giron o.

1 Na deyiñi heway vatişê Wisî Cimî (Yusuf Gezer) amey nuştiş.
Wisî Cimî, hetê Palî ra, Qerebegon (Qerebegan) ra wo.
2 cax-î : persû, qeburxa, qarxa
3 dar û bir-e : dar û bir, dar û ber, dar û lem
4 ruj (ruj) : roj, rûj, ruwej, roc, rûc, roz; roci, roze
5 dimon : dûman, duman, dumon, dumo, dumûn, dumû,
dimon, duy

6 nêdar kerdîş : nîdar kerdîş, bala xwi dayîş, dîqqetî rey di
hewniyayîş, bi dîqqet ewniyayîş/nîyadayene, ewniyayîş,
ewniyayîş, hewneyîş, hewniyayîş, howneyîş, hoyneyîş, honiy-
ayîş, owniyayîş, owneyîş, weynayîş, weyniyayîş, winiyayîş,
wuniyayîş,
7 tixme: cawo nêramitewo ki hêgay ver di wo, cawo burewo ki
hêgay ver di, tuxm
8 qom : qewm, qowm
9 verê : verîn, verên, verî, veryen, verye, virên, virê, viren
10 toy : tay, tayê, tayî, tayn, teyn, tey, tanî, tan, toyn, tonî,
toyê, tûy, tûn, tûy
11 hewa : hawa, va (hewa yeno : va yeno)

Malmîsanîj

HERAKLEÏTOS

N. Wazîrî, Jîna Nû

Adresa waştîşî:

Jîna Nû Förlaget
Post Box: 240 12
750 24 Uppsala
Sweden

